

Готов е проектът на Националния план за развитие на биологичното производство до 2030 г.

Автор(и): Растителна защита
Дата: 05.07.2023 Брой: 7/2023

Министерството на земеделието и храните публикува за обществено обсъждане проект на Националния план за развитие на биологичното производство до 2030 г. Това е официален документ, който определя визията и общите цели на политиките за прилагане на Плана за действие за развитието на биологичното производство в страните-членки на Европейския съюз.

Във връзка със Зеления пакт и стратегиите, Европейската комисия (ЕК) разработи План за развитието на биологичното производство до 2030 г., който постави основната цел на ЕС за нарастване на биологичните площи, като се приема, че до 2030 г. най-малко 25% от земеделската земя на ЕС следва да бъде обработвана по правилата на биологичното земеделие.

Благодарение на положителното си въздействие върху околната среда и климата по отношение подобряването на: секвестрирането на въглерод, състоянието на почвите, опазването на биологичното разнообразие и хуманното отношение към животните, се смята че биологичното земеделие ще

допринесе за постигането на целите на Европейския зелен пакт и стратегиите на ЕС. Наред с изброените цели биологичното производство ще позволи адаптиране на земеделието към променящия се климат.

Стратегическите цели в Националния план за развитие на биологичното производство до 2030 г. са:

1. Биологични храни и продукти за всички: стимулиране на търсенето и гарантиране на доверието на потребителите.
2. Стимулиране на прехода и укрепване на цялата верига за създаване на стойност по пътя към 2030 г.
3. Биологичното производство като пример за подражание: подобряване на приноса на биологичното земеделие за устойчивостта на сектора.

Реализирането на целите от Националния план за развитие на биологичното производство до 2030 г. е предвидено посредством следните целенасочени политики и интервенции:

1. По-широко потребление на биологични продукти, което включва повишаване на осведомеността (провеждане на информационни кампании за ползите от консумация на биопродукти) и доверието на потребителите в качеството на българските биопродукти.

2. По-добър и улеснен достъп до пазари, което включва: скъсяване на веригата за доставка, директни продажби, сдружаване на биологичните оператори с цел създаване на по-благоприятна среда за реализиране на продукцията, провеждане на информационни и комуникационни кампании относно съществуващите вече фермерски пазари и биологични оператори, извършващи директни продажби, както и публичното им обявяване в био регистъра за дейност „директни продажби на биопродукти от производител“.

3. Насърчаване на преработката на биологични суровини и добавяне на стойност към българските биологични храни.

4. По-благоприятни условия за повишаване на знанията и уменията за създаване, развитие и поддържане на биологичното стопанство, което включва: подходящи обучения, обмен на информация относно научни изследвания и иновации в областта на биологичното земеделие, стимулиране на научните изследвания и иновации в рамките на „Хоризонт Европа“, с цел насърчаване развитието на интелигентна био индустрия.

5. По-благоприятни условия за насърчаване на много малки, малки и средни предприятия/производители, свързани с развитието на стопанството, което включва: подобряване на производствената среда, оптимизиране на разходите чрез нови енергоспестяващи машини, увеличаване на мобилните съоръжения за преработка (кланици, мелници, оборудване за добив на мед и др.), насърчаване на споделеното използване на съоръжения за преработка на местно ниво, участието на земеделските кооперации в маркетинга и преработката на биологични продукти, включително участието в обществени поръчки за храни на областно ниво (доставки в детската градина).

6. Биологичното земеделие ключ към благосъстоянието на околната среда и биологичното разнообразие, което включва: използване на сортове и породи, подходящи за биологичното производство, повишаване на добивите, разработване на ефективни мерки за растителна защита и иновативни решения, както и насърчаване отглеждането на птици и/или свине по биологичен начин.

Разработването на Програма за компенсиране на част от разходите на биологичните производители за борба с болести и неприятели по растенията по биологичен начин също ще подпомогне развитието на биологичното производство. Такава мярка ще спомогне за увеличаване на добивите и повишаване на ефективността на биологичните стопанства. Това следва да е програма, подобна на тези за трайните насаждения, като се компенсират част от разходите за продукти за растителна защита съгласно изготвени технологични карти за отделните култури и разрешените продукти за съответните култури и за биологично земеделие.

Необходимо е да се насърчи и отглеждането на сортове подходящи за биологичното производство, което неминуемо ще окаже влияние на добивите, които традиционно за сектора са по-ниски в сравнение с конвенционалните производства на култури. Необходимо е финансиране на институтите за създаване и поддържане на биосемена (като се използва примера на програми за качествени семена от зърно и др.)

Едни от посочените силни страни на Национален план за развитие на биологичното производство до 2030 г. са:

- Република България разполага с подходящи почвени и климатични ресурси за развитие на био земеделие;
- Република България е най-големият производител на биологично розово и лавандулово масло в света. Това определя страната, като ключов производител с традиции в производството на суровини за био козметиката;
- В научните институти се поддържат семена от местни сортове зърнени култури, зеленчуци, плодове, които са издръжливи на болести, неприятели и са подходящи за нашите климатични условия, както и за биологично производство;
- Във висшите учебни заведения се предлагат специалности за образователно квалификационна степен „Магистър“ (Аграрен Университет - Пловдив и Тракийски университет - Стара Загора обучават студенти в специалност „Биологично земеделие“), както и отделни избираеми дисциплини или модули по биологично земеделие (Аграрен Университет - Пловдив, Лесотехнически Университет - София и Тракийски Университет - Стара Загора). Аграрен Университет - Пловдив чрез Центъра за продължаващо обучение предлага и специфични курсове в областта на биологичното производство, с различен хорариум според потребностите на обучаемите;
- През последните години се утвърждават нови канали за продажба в цялата търговска мрежа. Все повече супермаркети, малки магазини и бензиностанции започват да продават биологични продукти;

Част от слабите страни са:

- Макар и под средните европейски равнища, нивото на използвани продукти за растителна защита показва тенденция за нарастване в последните години;
- Увеличението на използваните азотни торове на единица площ, създава риск от замърсяване на водите с нитрати;
- По-ниски средни добиви от био земеделие в сравнение с подобни в ЕС и с конвенционалните такива;
- Недостатъчно развит преработвателен сектор, както и не насърчаване на късите вериги на доставки и био фермерски пазари;

- Износ на биологични продукти предимно, като суровина (изнася се добавена стойност);
- За част от биологичния сектор съществен мотив за производството е получаването на субсидии;
- Производителите на биологични семена и посадъчен материал, които задоволяват нуждите на биоопреаторите с растителен репродуктивен материал, не получават специално подпомагане за тази дейност, което води до твърде слабо развит пазар за растителен репродуктивен материал на биологични семена и посадъчен материал;
- Не се насърчават научните институти в Селскостопанска академия (ССА) за изработването на технологични карти за отглеждане на различните видове култури по биологичен начин, разработване на нови методи и иновации в областта на биопроизводството, поддържането на биологичен растителен репродуктивен материал;

Проектът на Плана е публикуван за обществена консултация на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните и на **Портала за обществени консултации**.

Крайният срок за предоставяне на предложения от страна на заинтересованите лица е до **3 август 2023 г.**